

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. II. An Prædestinatio Sanctorum facta sit ante prævisa merita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

CONTROVERSIA II.

An Prædestinatio Sanctorum facta sit
ante prævisa merita.

§. I.

Referuntur sententia.

491. Hæc fuit ante hac celeberrima quæstio, nunc autem vtrunque complanata, vt vix in re ipsa maneat dissensio inter Recentiores. Triplex omnino generatim est sententia: Prima docet, aliquos eximie sanctos fuisse prædestinatos ante prævisa merita, reliquos vero post prævisa merita. Ita Catharinus, cui eatenus accedit Lessius, quatenus Beatam Virginem Dei Matrem solum excipit, & Herize, qui insuper excipit Apostolos.

492. Secunda sententia docet, simpliciter & sine exceptione omnes esse prædestinatos ad Gloriam post prævisa merita. Sub istis Terminis Prædestinationem asserunt Vasquez, Becanus, Prapostus, Hakerus, Monzeus, Gama-charus, Cornelius à Lapide, Derkennius, Comptonus, & vniversim (quantum scio) omnes Belgæ.

493. Tertia Sententia absolute docet, omnes esse prædestinatos ante prævisa merita. Sub his terminis est Sententia hæc admodum communis. Ceterum Authores huius tertiæ Sententiæ sunt inter se divisi. Suarez & cum eo plures, ponunt Prædestinationis Decretum prorsus absolute, hoc est, sine vlla alligatione ad certa Media, sed vagum, & adhuc præciscens à Medijs, quasi Deus in primo signo dicat: *Volo Petrum salvari*, adeo vt vi huius decreti Deus fuerit necessarius pro signo posteriore ad procuranda Petro media efficaciam; ac proinde si ea quæ defacto accipit, Petrus fuisset prævisus respuere, debuisset Deus eligere alia & alia. Et hic est ille scopulus, ob quem hæc sententia plurimis, & mihi quidem semper, visa est incredibilis, ob rationes infra deducendas.

494. Ideo Recentiores jam communiter ita defendunt Prædestinationem ante prævisa merita, vt (loquendo de Prædestinatione ordinaria) dicant eam factam esse cum alligatione ad certa media, quæ si non fuissent prævisa fore congrua, ea nihilominus dedisset; & per consequens ille qui defacto prædestinatus est, si non fuisset per scientiam medium prævisus bene vsurus his medijs, fuisset reprobis, & e contra, qui defacto reprobis est, si fuisset prævisus bene vsurus his medijs, ea nihilominus accepisset, & per illa prædestinatus fuisset.

Vnde re attentius inspecta, hi authores vix differunt in re ipsa à secunda sententia, vt etiam agnoscit Derkennius: Nam Vasquez cum suis, vtrò fateatur, neminem salvari sine speciali benevolentia ordiante hominem ad salutem ante o-

mnia merita visa, & hoc sensu omnes prædestinari virtualiter ante prævisa merita, sed cum alligatione ad media determinata, vt modo declaratum est.

495. Ex supra disputatis de Vnico Decreto Intentionis & Executionis, & virtuali Indistinctione decreti à Visione meritorum, nobis dicendum est, realiter loquendo nec ante, nec post merita visa factam esse prædestinationem, sed per decretum ipsissimum prædefiniens merita omnes prædestinatos esse, ita vt per illud ipsum decretum, & in illo ipso videantur existere merita, & gloria intenta. Quia verò jam sæpius diximus, nostro concipiendi modo posse signa multiplicari, pro multiplicatione actuum humanorum: & quia in homine voluntas efficax rei præcedit cognitionem existentie rei, (nam volitio est causa rei existentis, & res existens est causa cognitionis) hinc fit, quòd in Deo etiam concipiamus cum aliqua prioritate decretum prædefiniens & prædestinans ante cognitionem existentie meritorum & merita concipiamus prius exstitura, quàm à Deo cognoscantur. Propter hunc concipiendi modum vocamus Prædestinationem ante prævisa merita, & hoc sensu deinceps semper loquemur.

§. II.

An sit in Deo Intentio & Decretum finis, nempe Glorie, præciscens à determinatis medijs.

496. Affirmat Suarez, asserens in posteriore primum signo Deum per aliud decretum eligere determinata media. Consentit Arriaga. *disp. 36. s. 7. præsertim n. 76.*

497. DICO, repugnare, quod Deus intendat aliquem finem præciscendo à determinatis medijs. Ita Herize, & ex professo Granadus *tr. 5. disp. 8. n. 7. & 8.* Probatur. Quando in agente libero adest omnis scientia, quæ potest in consultationem adhiberi circa electionem mediorum, nec adest vllum periculum errandi, aut incurrendi aliud incommodum, tunc nemo prudens decernit finem determinatè, media vero indeterminatè, ita vt suspendat determinationem mediorum, & primum postea determinet media: ad quid enim quæso hæc suspensio conducere posset, quando nec potest supervenire nova consideratio aut scientia, nec est periculum errandi? non enim alia prudens causa esse potest suspendendi determinationem mediorum, nisi quia adhuc circa media aliqua deliberatio instituenda est & aliquid examinandum quod necdum satis perspicitur prout etiam supra dictum est, cap. 4. Contr. 2. §. 1. Atqui in Deo, ante primum decretum, jam adest omnis scientia quæ potest servire ad determinationem mediorum, nec est periculum vllius erroris aut incommodi incurrendi ex aliqua præcipitantia aut inconsiderantia: ergo non est possi-

est possibilis in Deo huiusmodi Intentio finis, ut præscindat à determinatione mediorum, & horum determinatio in posteriore signo ponatur.

498. Obijcit Arriaga & dicit, Deum defacto habuisse decretum disjunctivum, quando præcepit, ut offerretur vel par Turturum, vel duo pulli columbarum. & instantiam hanc non esse ad rem præsentem. utique potest Deus plura disjunctivè præcipere, ita ut determinatio relinquatur alterius arbitrio: nostra autem quæstio est de determinatione facienda immediate post ab ipso Deo. Alia objectio solvetur infra §. 6.

§. III.

Specialis benevolentia DEI ante omnia merita erga omnes prædestinatos asseritur.

499. **H**anc specialem benevolentiam negasse dicitur Leonardus Lessius de Prædest. Angel: & hominum s. 2. & 5. quatenus docuerat, Deum in prædestinanda gratia pro electis, non seligere gratias congruas ab incongruis, sed generatim tam electis quam reprobis destinare gratiam sufficientem, quam si quis sua cooperatione reddat congruam, habitū perseverantiæ usque in finem, hoc ipso erit electus. Ego existimo, mentem P. Lessij aliam fuisse, quam verba præferunt, & communiter intelliguntur; & videtur mihi solum voluisse contra Suarezium negare illam extraordinariam specialem Benevolentiam, quā Deus ita ferretur in prædestinatos, ut si hæc auxilia respicerent, alia & alia eligeret, qualem Benevolentiam erga reprobos utique non habet, alioquin omnes salvarentur: ceterum in alio sensu non credo Lessium negasse specialem Benevolentiam, quatenus prædestinatis dat hæc auxilia, quæ videt fore congrua, quamvis ipsi eisdem alligaverit salutem eorundem. Colligo hoc imprimis ex eo, quod pro se citet Vasquezium & Molinam, qui tamen specialem Benevolentiam admiserunt. Clavius idem Lessius suam mentem aperuit lib. 14. de perfectionibus divinis cap. 2. n. 53. Verum, inquit, quia Deus per Scientiam conditionatam sciebat, per quam gratiam quisque esset perseveraturus, & per quam non perseveraturus, quisque NB. singularis beneficij loco ducere debet, si eam gratiam à Domino accipiat, per quam sciebat perseveraturus: cum Deus aliam illi dare potuisset, per quam noverat non perseveraturum. Idem dicendum de conversione & alijs bonis operibus. Unde NB. hanc gratiam semper petere debemus. Hæc P. Lessius, quæ adeo sunt consona explicationi modernæ Theologorum, ut eorum ore locutus videri posset. Itaque sicut Molina & Vasquez, ita Lessius nunquam videtur negare voluisse specialem Benevolentiam paulò post explicandam, sed illam Suarezij, quā nimirum non alligaretur salus prædestinatorum Medijs ordinarijs: quod quidem in Molina & Vasquez etiam observavit P. Arrubal. disp. 73. c. 2. n. 8. & seqq. Videatur ipse Vasquez disp. 98. c. 3. & 6. n. 38. & 39.

500. Dicendum est; Deum omnes prædestinare ante prævisa merita, prædestinando Actus illorum, eosque ordinando ad gloriam ex speciali Benevolentia, propter specialem scilicet congruitatem auxiliorum, qualem non habent auxilia quæ dantur reprobis, non quidem ex intrinseco defectu auxiliorum, sed ex defectu consensūs sub conditione non prævisi futuri.

501. Probatur 1. Ex Concilio Tridentino, sess. 6. can. 16. ubi dicitur: *Si quis magnum illud usque in finem perseverantiæ bonum &c.* Ecce! bonum perseverantiæ vocatur magnum bonum. atqui magnum bonum in ratione boni debet procedere ex affectu illius boni quā bonum alteri est, cui illud volumus: ergo supponit Tridentinum Conc: quod bonum perseverantiæ detur ex benevolenti affectu, quia bonum est illi cui datur. Minor propositio est omnium mentibus infusa, & eam eleganter expressit Seneca c. 6. de Beneficijs. Itaque, inquit, non quid fiat, aut quid detur, sed quā mente; quia beneficium non in eo quod sit aut datur, consistit, sed in ipso dantis aut facientis animo.

502. Probatur 2. Testimonijs Sacre Scripturæ, quorum aliqua admodum clara sunt, attenta Sanctorum Patrum interpretatione. Primum est Jo: 6. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum.* Tractio hæc est vocatio efficax, quod verò ex speciali affectu tribuitur, exposuit S. Augustinus, dicens. *Trahitur ergo miris modis ut velit. ab illo qui novit intus in ipsis hominum cordibus operari, non ut homines nolentes credant, sed ut volentes ex nolentibus fiant.* Secundus locus est ad Rom. 9. *Cujus vult miseretur, & quem vult indurat.* In quem locum S. Augustinus lib. 1. ad Simplicianum quæst. 2. prope medium, de reprobis sic ait. *Si vellet etiam ipsorum misereri, posset ita vocare, quomodo ipsis aptum esset, ut & moverentur & intelligerent, & sequerentur: cum autem miseretur, sic eum vocat, quo modo scit ei congruere, ut vocantem non respuat.*

503. Tertius locus est ad Eph. 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut effemus sancti & immaculati in conspectu ejus in Charitate, qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum, secundum propositum voluntatis suæ in laudem gloriæ gratiæ suæ.* In quem locum S. Augustinus de Prædestinat. SS. c. 18. Non ergo, inquit, quia futuri eramus, sed ut effemus: nempe certum est, nempe manifestum est: ideo quippe tales eramus futuri, quia elegit ipse prædestinans, ut tales per gratiam ejus effemus. & cap. seq. Non quia credimus, sed ut credamus, elegit nos, ne priores illum elegisse dicamur, salsumque sit, quod absit, non vos me elegistis, sed ego elegi vos: nec quia credimus, sed ut credamus vocamur.

504. Eodem modo interpretatur illum locum S. Hieronymus his verbis. *Non enim ait Paulus: Elegit nos ante constitutionem mundi, cum effemus sancti & immaculati, sed elegit nos, ut effemus sancti & immaculati: hoc est, qui sancti & immaculati, ante non fuimus, ut postea effemus.* Quartus locus est Joan. 4. *Hoc est voluntas Patris, ut omne quod dedit mihi,*

mibi, non perdam ex eo, sed resuscitem illud in novissimo die. In quem locum S. Augustin. de corrept. & grat. c. 9. post init. Hic inquit, Christo intelliguntur dari, qui ordinati sunt in vitam eternam. ipsi sunt illi predestinati, & secundum propositum vocati, quorum nullus perit: ac per hoc nullus illorum ex bono in malum vocatus fuit hanc vitam, quoniam sic est ordinatus, & ideo Christo datus, ut non pereat, sed habeat vitam eternam.

509. Quintus locus est, ad Rom. 9. quo capite totus est S. Paulus in commendanda misericordia & dilectione speciali erga salvandos, quam potissimum declarat in exemplo Jacob & Esau, adeo ut hos duos fratres typum gessisse Prædestinatorum & Reprobatorum putet esse de fide P. Tannerus hic, n. 18. sic ergo loquitur Apostolus. Cum enim nondum nati essent, aut aliquid boni egissent aut mali (ut secundum electionem propositum Dei maneret) non ex operibus, sed ex vocante dictum est ei: quia major servies minori, sicut scriptum est: Jacob dilexi, Esau autem odio habui.

506. Ultimus locus sit Matth. 24. vbi Christus loquitur de futura Tyrannide Antichristi, dicens: sed propter electos breviabuntur dies illi. ne scilicet in errorem inducantur.

Probatum Conclusio 3. Autoritate sanctorum Patrum, ac præsertim S. Augustini, quam in hoc puncto tanti momenti esse multi existimant, ut reprehendatur Catharinus, quod falsus sit, se à S. Augustino dissentire; quemque pro nostra sententia citant S. Thomas, Scotus, Albertus, Egidius Durandus. Verum de hac Autoritate aliquid amplius inferius dicam, nunc ejus verba referam, quæ pro nostra sententia communiter afferuntur.

507. Itaque libro de Prædest. Sanctorum c. 8. loquens de gratiâ efficaci, quam habent omnes qui veniunt ad Christum, sic ait. Hæc gratia, quæ occulte cordibus tribuitur, à nullo duro corde respuitur, ideo quippe tribuitur, ut cordis duritia primitus auferatur: & c. 6. sic dixerat. Multi audiunt verbum veritatis, sed alij credunt, alij contradicunt; volunt ergo isti, nolunt autem illi, quis hoc ignorat? sed cum alijs præparetur voluntas, alijs non præparetur, discernendum est quid veniat de Misericordia, quid de Judicio. Lib. de concept. & grat. c. 7. Quicunque ergo ab illa originali damnatione istâ divine gratiæ largitate discreti sunt, non est dubium, quod & procuretur eis audiendum Evangelium, & cum audiunt, credunt, & in fide, quæ per dilectionem operatur in eis, qui vasa misericordiæ operatus est eos, qui & elegit illos in Filio suo ante constitutionem mundi per electionem gratiæ: Si autem gratia jam non ex operibus, alioquin gratia jam non est gratia.

508. Eodem lib. c. 9. Quicunque in Dei providentiâ dispositione præfati, prædestinati, vocati, justificati, sanctificati sunt, etiam nondum nati jam filij Dei sunt. Ecce! quam pulchro ordine posuerit actus divinos, primò Præscientiam, nempe conditionatam: & directivam decreti prædestinationis 2. Decretum Prædestinationis. 3. Vocationem in tempore faciendam. 4. Justificationem consequentem. 5. Sanctificationem.

509. Vterius c. 12. circa principium. Nunc verò, inquit, sanctis in Regnum Dei per gratiam Dei prædestinatis, perseverantia ipsa donatur. & c. 13. Numerus ergo Sanctorum per Dei gratiam Dei regno prædestinatus, donatâ sibi etiam usque in finem perseverantia, illuc integer perducitur. Ecce! quod S. Augustino perseverantia sit donum, & ex speciali Benevolentia erga prædestinatos concessum.

510. Libro de bono Perseverantiæ c. 8. circa finem ait: Ex duobus parvulis originali peccato pariter obstrictis, cur iste assumatur, ille relinquatur, & ex duobus ætate jam grandibus impijs, cur iste ita vocetur, ut vocantem sequatur, ille autem aut non vocetur, aut non ita vocetur, ut vocantem sequatur, inscrutabilia sunt judicia Dei.

S. IV.

Solvuntur Objectiones quibus hæc specialis Benevolentia impugnatur.

511. Objicitur imprimis ex S. Scripturâ & Patribus, vbi sapius asseri videtur, gloriam non dari gratis, sed ex Meritis. Neque nos dicimus, gloriam dari gratis: sed, quando dicimus Prædestinationem esse Gratuitam, tò Gratis cadit supra voluntatem Dei, volentis nobis procurare gloriam per Merita. Ad hoc enim volendum nulla nostra Merita præcedentia illum inducebant. Itaque hujusmodi Testimonia sunt intelligenda de ipsa actuali executione, & secundum nostrum concipiendi modum, quo Decretum executionis concipimus ut procedens ex visione Meritorum, v. g. Matth. 25. Venite benedicti Patris mei, possidere paratum vobis Regnum à constitutione mundi, esurivi enim, & dedistis mihi manducare.

Ex S. Augustino præcipue objicitur ex libro 1. ad Simplicianum q. 2. vbi exponens illud ad Romanos 9. Ut secundum propositum electio Dei maneret: sic concludit. Non tamen electio præcedit Justificationem, sed electionem Justificatio. nemo enim eligitur, nisi jam distans ab eo qui respicitur. Vnde quod dictum est: quia elegit nos ante constitutionem mundi: Non video quomodo sit dictum, nisi præscientiâ.

512. Hunc locum variè interpretantur Doctores. sed non satis accommodatè verbis S. Augustini. Mihi placet responsio Bellarmini & Fasoli, S. Augustinum scripsisse illum librum adhuc juvenem, ut ipse Augustinus testatur de Prædestinatione Sanctorum c. 4. & hanc suam doctrinam postea mutasse lib. 1. retractat. c. 23. circa medium dicens: Non dum diligentius quæseram, nec adhuc inveneram, qualis sit electio gratiæ, de qua idem dicit Apostolus. Reliquiæ per electionem salvæ factæ sunt: quæ utique non est gratia, si eam merita vlla præcedunt, ne jam quod datur, non secundum gratiam, sed secundum debitum reddatur potius meritis, quam doneatur. Deinde verò locum illum ad Rom. 9. prorsus contrario modo interpretatus est Ep. 105. & 106. vbi expressè electionem vocat electionem Gratæ, quæ non invenit eligendos, sed facit.

513. Neque refert, quod libro 2. Retract. cap. 2. mentionem taciatur libri ad Simplicianum,

L

& vehem.

& vehementer probet, quæ ibi scripsit de Gratia, nihil autem retractet. Nam, præterquam quòd satis erat, id in primo libro adnotasse, ut jam retulimus, insuper benè observat P. Petavius lib. 9. c. 14. Non omnia quæ vtrunque aliter explicaverat aut senserat prius ac postea, retractavit S. P. aut de eo lectorem monuit, sed illa ferè tantum, in quibus se errasse, aut minus Catholicè esse locutum animadverterat, cuiusmodi non fuit illa interpretatio electionis quæ obijcitur.

§14. Hæc, ut dixi mihi dicenda videntur. Quod si quis hoc nolit admittere, potest S. Augustinum interpretari cum P. Esparza 9. 31. ad 1. illud jam: non esse accipiendum præsuppositive, in genere quasi causæ efficientis, sed formaliter, in genere causæ formalis, quatenus ipsa electio est discretiva electi à rejecto, & inductiva meritum in vno, quibus caret alius, eademque est conjuncta virtualiter intrinsecè cum præscientiâ absolutâ hujus discriminis. Hanc interpretationem vtrunque recipiunt verba S. Patris, quòd verò ex mente illius sit, vix credo.

§15. Potest etiam S. Augustinus interpretationem accipere ex Petavio, qui hunc ipsum locum conatur in adversarios retorquere. Potest denique cum Arrubale & Card. de Lugo explicari de Judicio comparativo; nam electio strictè accepta videtur sonare actum Judicij, post examen vtriusque partis.

§. V.

Vtrum Prædestinatio facta sit cum Alligatione ad certa Media.

§16. Sensus est, Vtrum Prædestinatio ordinaria facta sit per talia Media, quæ, si homo per Scientiam Mediam prævisus esset respuere, non fuisset prædestinatus per alia & alia media, sed reprobatus, ita ut econtra, qui defacto reprobati sunt, si visi fuissent benè visuri medijs quæ defacto acceperunt, ipsi quoque prædestinati fuissent: ac proinde vtrum in potestate hominis sit facere ut sit prædestinatus, sicut in ejus potestate est facere, ut Deus per Scientiam Mediam viderit eum benè visurum his auxilijs.

§17. Nolo autem disputationem instituere de quibusdam eximjs sanctis, quos Deus ducere voluit per Extraordinaria Media ad summam sanctitatem, quibus concedit Card. de Lugo, Deum tanto affectu eis contulisse Media, ut, si cum his non fuissent cooperaturi, Deus alia & alia media adhibuisset.

§18. Deinde non est sensus questionis, quod Prædestinati debeant omnibus Medijs, quæ defacto accipiunt, benè uti: quis enim nescit, multos prædestinatos fuisse peccatores? sicut econtra reprobi non omnia media respuunt, ut patet. Quæstio ergo procedit de collectione mediiorum & præsertim quæ ad finalem perseverantiam disponunt, & sunt media ordinaria.

§19. DICO, Prædestinationem ordinariam factam esse cum alligatione ad certa & deter-

minata Media, quæ Deus solet per communem providentiam offerre, cum quibus si homo non fuisset visus cooperaturus, non propterea accepisset alia media, sed accepisset hæc eadem, sed ex decreto permissivo lapsus, & fuisset reprobatus. Hæc est mens Recentiorum communiter, & omnium eorum qui sentiunt cum Vasquez, & qui tenent prædestinationem (ut vocant) *Mercenariam* seu post prævisa merita, quorum argumentis hæc alligatio planè evincitur. Itaque

§20. Probo Conclusionem 1. Ex S. Scripturâ, in quâ sapius satis apertè dicitur, quòd illi, qui defacto prædestinati sunt, si non fuissent visuri medijs quæ acceperunt, & per quæ salvabuntur, non accepissent alia media, sed fuissent reprobati; & econtra reprobi, si cum istis medijs essent operaturi, fuissent prædestinati: atque hæc est illa ipsa alligatio Prædestinationis, quam in præfati conclusionem tuemur. Ergo Conclusio est fundata in S. Scriptura.

§21. Probatur major ex Epist. ad Rom. in qua S. Paulus singulariter disputat de Prædestinatione, & quidem præcipuè capite 8. & 9. Itaque cap. 8. cum dixisset, nos esse filios Dei, & hæredes ejusdem, coheredes autem Christi, ne hoc Romani in sensu perverso acciperent, quasi ita esset illis decreta hæreditas, ut eâ non possent quacunque suâ culpâ frustrari, subiungit conditionem requisitam, & in eorum potestate positam, ad quam ponendam eos hortatur: *Si tamen compatimur, ut & conglorificemur.* Ecce! alligationem Prædestinationis ad compassionem, & quidem per media de facto offerenda: alioquin si sententia contraria vera esset, potuissent Romani dicere Paulo: quid nobis denuntias hæreditatem solum conditionaliter, si compatimur? si enim compassio est necessaria, Deus vi prædestinationis eam procurabit quibuscunque tandem medijs, five per hæc five per alia, quòd si non est necessariò requisita, non est cur tu illam exigas: si enim nolumus compati, Deus per alia media dabit nobis hæreditatem, quia independentè ab vllis determinatis medijs nos prædestinavit.

§22. Deinde capite 11. Paulus loquens de Gentilibus, qui in locum Judæorum propter eorum incredulitatem sunt electi: *Vide inquit, bonitatem & severitatem Dei, in eos quidem, qui ceciderunt, severitatem, in te autem bonitatem, si permanferis in bonitate; nam & tu excideris, & illi rursus, si non manserint in incredulitate, inserentur.* Quibus verbis apertè supponit S. Paulus quòd in nostrâ potestate sit facere, ut fuerimus vel non fuerimus inserti vel excisi, eo modo quo infra explicabitur: ergo supponit, prædestinationem esse alligatam determinatis Medijs.

§23. Non minùs clarè loquitur S. Petrus in 2. Epist. c. 1. *Satagite Fratres, ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis.* Quasi diceret: si cum gratijs defacto acceptis cooperabimini, facietis, ut fueritis electi. In contrariâ sententiâ potuissent excipere dicendo: Quare facta

re fatigamus, & solliciti sumus? Deus vi sui primi & absoluti decreti tenetur nobis seligere gratias efficaces: quod si praesentes tales non sunt, alias dabit: quare cura certificandi nostram electionem non pertinet ad nos, sed ad Deum. S. Petrus vero significavit, electionem esse incertam, non quod non jam sit praevisa & decreta, sed quod ad nos, quatenus non cooperando possumus facere, ut non praecessisset talis electio.

§ 24. De eadem incertitudine loquitur S. Joan. Apoc. 3. *Tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam.* Item S. Paulus ad Romanos 11. *Tu fides; noli alium sapere, sed time, ne forte nec tibi parcat.*

§ 25. Probatur Conclusio 2. Ex Patribus. Et imprimis est illud vulgatum S. Augustini: *Si non es praedestinatus, fac ut praedestineris.* Idem significat quod dicit tract. 26. in Jo: *Semel accipe, & intellige: Si non traheris, ora ut traharis.* per Tractationem autem intelligit Praedestinationem.

§ 26. Idem S. Augustinus vel potius Prosper ex Sententia S. Augustini ad objectiones Vincenianas a. 12. sic habet. *Hi, de quibus dicitur, ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis; si enim fuissent ex nobis, mansissent utique nobiscum; voluntate exierunt, voluntate ceciderunt: & quia praescripti sunt casus, non sunt praedestinati; essent autem praedestinati, fuissent reversuri, & in sanctitate ac veritate mansuri: ac per hoc Praedestinatio Dei multis est causa standi, nemini est causa labendi.* Quibus ultimis verbis innuit S. Prosper solutionem vulgaris illius objectionis, quod praedestinatio gratuita praebet animum torpori & socordiae: responder inquam, hoc non esse verum, quia per socordiam faciunt, ut fuerint praescripti casui cum istis auxilijs, & consequenter non fuerint praedestinati.

§ 27. Idem S. Prosper in responsione 3. ad capitula Gallorum, qui vehementer urgebant illam objectionem contra gratuitam praedestinationem S. Augustini, sic ait. *Non ex eo necessitatem perendi habuerunt quia praedestinati non sunt, quia tales futuri ex voluntaria praeparatione praescripti sunt.* Et responsione 7. *Quia illos ruituros propria ipsorum voluntate praescribit, ob hoc a filiis perditionis nulla praedestinatione secevit.*

§ 28. Denique S. Augustinus Ser. 1. de S. Stephano pronuntiat: quod si Stephanus pro lapidantibus non orasset, Ecclesia Paulum non haberet, ergo salus & gloria S. Pauli fuit alligata orationi S. Stephani.

S. Damascenus dialogo contra Manichaeos in fine: *Quocirca, ait, bona agere, & boni effici contendamus, ut in eorum numero simus, quos Deus fore bonos praenovit, atque ad vitam praedestinavit.*

§ 29. Probatur Conclusio 3. Rationibus. Et quidem Cardinalis de Lugo, bene eam probat ex communi sensu fidelium. quoties enim dicimus, & nemo judicat imprudenter dici. Si hic vel ille non fuisset factus Religiosus, periisset: si hic vel ille operarius in India non fuisset, multi infantes ab eo Baptizati non fuissent salvati, sed sine Baptismo mortui: nisi hic vel ille hunc con-

factus fuisset ager, non respuisset: nisi hic factus esset reus capitalis supplicij, & sic ad mortem depositus, in suis flagitijs periisset. In his omnibus supponitur salus alligata determinatis medijs.

§ 30. Declaremus rem in exemplo. Sunt duae puella stupro impregnatae; ambae volunt suos infantes occidere, & occidunt, altera tamen earum prius baptizat, altera ex malitia non baptizat: quis non indignetur huic, quod infantem sua salute privaverit? atqui Suarezio indignanti respondere posset puella: quid irasceris? infans non fuit praedestinatus, alioquin Deus vi primi decreti absoluti, quod tu doces, de alio salutis medio prospexisset.

§ 31. Probatur Conclusio 4. Sententia contraria praebet animum torporis & socordiae in salute procuranda; facient enim homines hoc dilemma. Vel sum praedestinatus, vel non. si non sum praedestinatus, frustra me fatigo, non enim potero facere, ut Deus illum affectum erga me habuerit, quem defacto habuit erga solos & omnes praedestinos, & sine quo nemo salvabitur. Si vero sum praedestinatus, tunc etiam si cum praesenti gratia non cooperer, Deus vi primi decreti necessitatur providere alio modo, ut perveniam ad gradum gloriae mihi independentem ab hoc medio praedestinatum.

§ 32. Respondent adversarij. 1. Hoc argumento uti Vasquezium & ejus sequaces ad probandam praedestinationem post praevisa merita; ergo & nobis solvendum erit.

Sed contra: hoc argumento plus non probatur, quam alligatio ad certa media, & ideo dixi supra, Vasquezium in re ipsa a nobis non dissentire, quatenus admittit decretum benevolentiae, & virtualem praedestinationem ante praevisa merita, cum alligatione ad certa media; quamvis a nobis differat, quatenus huic decreto superaddit aliud decretum executionis gloriae, procedens ex visione meritum; & hoc decretum illi placet vocare praedestinationem formalem: Nos autem malumus cum scriptura & Patribus decretum benevolentiae vocare Praedestinationem, quae est dissensio in modo loquendi.

§ 33. Respondent adversarij. 2. hoc argumentum fuisse a Semipelagianis Massiliensibus etiam S. Augustino obiectum. Ita est: & hoc ideo, quia male intellexerunt Sententiam S. Augustini, nempe in sensu adversariorum, quasi Praedestinatio fieret per decretum praescindens ab omni determinato medio, nec esset in potestate nostra, facere ut fuerimus praedestinati, scilicet si cum praesentibus auxilijs cooperaremur. Hoc colligitur ex ipsissima responsione S. Augustini de bono Perseverantiae c. 15. in haec verba: *Ista ita nos in constituenda DE I gratia, id est, quae non secundum merita nostra datur, & a constituenda secundum eam Praedestinatione Sanctorum detertere non debent, sicut non deterremur a constituenda praescientia DEI, si quis de illa populo sic loquatur, ut dicat: sive nunc recte vivatis, sive non recte, tales vos eritis postea, quales vos DEVS futuros esse praescribit, vel boni si bonos, vel mali si malos: nunquid*

nunquid enim, si hoc audito nonnulli in torporem se-
gnitatemque vertantur, & à labore proclives ad libidi-
nem post concupiscentias suas eant, propterea de præ-
scientiâ DEI falsum putandum est esse quod dictum est?
Ex quibus verbis sic argumentari licet. S. Augu-
stinus comparat Prædestinationem cum Præscien-
tia DEI in ordine ad hoc, quod sicut hæc non in-
fert necessitatem antecedentem, ut quis v. g. sit
bonus, & consequenter nec torporem inducat
apud prudentes, esto sit præscientia infallibilis,
ita nec Prædestinatio gratuita: atqui ideo Præ-
scientia nec necessitat, nec infert torporem, quia
in nostra potestate est facere, ut non præciverit
DEVS, prout nobiscum adversarij docent: ergo
ut sit bona paritas, debet secundum S. Augusti-
num etiam in nostra potestate esse facere, ut non
fuerimus prædestinati: atqui hoc non potest fieri,
nisi prædestinatio fuerit alligata certis medijs:
nam in sententia contraria etiam si ego cum his
medijs nolim bene operari, facio quidem ut hæc
media DEVS non potuerit per decretum executionis
decernere, at verò non facio (in adversariorum
sententia) quominus DEVS decreverit salutem
independentem ab his determinatis medijs: adeo-
que adhuc manet illud primum decretum obli-
gans DEVM ad exquirenda alia media & auxilia:
ergo adhuc maneret ansa vehementissima torpo-
ris. In nostra verò Sententia res est expedita:
nam sicut in potestate mea est, facere, ut DEVS me
non præviderit bonum futurum, ita etiam in po-
testate mea est facere, ut Deus per hæc determinata
media me non potuerit prædestinare, & defacto
non prædestinaverit, cum nolit dare alia media.

534. Respondent adversarij. 3. directè,
& dicunt. Imò verò unusquisque ita debet cum
timore ac tremore salutem suam operari, ut in di-
vina misericordia sperare possit ac debeat, se esse
vnum ex electis.

Sed contra 1. In nostro argumento non se-
cimur hanc consequentiam: ergo homo non debet
operari bene, ut possit sperare se esse prædestinatum.
Fatemur enim, quod adhuc deberet bene opera-
ri, etiam si certissimus esset de sua prædestinatio-
ne; immò etiam si sciret se reprobum esse: de
hoc non est controversia: sed nostra consequentia
est hæc: ergo si homo fuit prædestinatus eo modo quo
volunt adversarij, etiam si non operetur cum istis au-
xilijs, dabuntur illi alia: si verò non est prædestina-
tus, etiam si cum istis operetur, non propterea efficiet,
ut DEVS habuerit illum illimitatum affectum, sine
quo defacto nemo salvus fit. Hæc consequentia ab
adversarijs negari non potest: eâ autem concessâ
vltius inferimus: ergo homo per se inclinatus
ad torporem hinc ansam arripit, & pronus erit
ad statuendum secum: nolo jam hoc opus mortifica-
tionis facere, quia nihilominus ad illum gradum beati-
tudinis perveniam ad quem sum decreto absoluto præ-
destinatus. sicut, qui sciret se reprobum esse, vehe-
mentissimè impelleretur ad indulgendum genio,
semper enim cogitaret: etiam si hic & nunc absti-
neam ab illicitis, nihilominus tandem ad eas pœ-
nas damnabor ad quas sum reprobatus, quia non

possum facere, ut DEVS absoluto decreto (sine
quo nemo salvus fit) me voluerit salvare.

535. Contra. 2. Si ideo debemus cum
præsentibus medijs operari, ut possimus ac de-
beamus sperare, nos esse prædestinatos: ergo hæc
spes debet niti hac veritate. Si bene fuero ope-
ratus cum istis medijs, est signum me esse præ-
destinatum, sin minus, est signum me non esse
prædestinatum: atqui hæc propositio supponit
Prædestinationem esse alligatam his medijs: ergo
responsio adversariorum incidit in nostram Sen-
tentiam. Probo minorem. Si enim prædestina-
tio non est alligata, tunc etiam si non operer cum
his auxilijs, non propterea est signum reprobatio-
nis: adhuc enim postea per alia media salvabor,
prout multi scelerati tandem salvantur.

536. Contra. 3. Quid juvat timor & tre-
mor? etiam si enim timeam & tremam, non pro-
pterea efficaciam, ut me DEVS cum illo univér-
sali & amplo affectu prædestinaverit. Quod si ti-
mor iste & tremor est signum prædestinationis, de
hoc ipso signo redit argumentum. Vel enim
hoc signum est necessarium ut Prædestinatio for-
tatur effectum, vel non. si non est necessarium,
potero etiam sine illo sperare salutem & prædesti-
nationem. si verò est necessarium, DEVS vi sui
primi decreti, quod tu ponis, tenetur mihi hoc
signum procurare, & certò procurabit, si jam,
sive postea.

537. Probat 5. In sententia adversario-
rum non minus videtur Deus positivè reprobare &
excludere illos, qui non salvantur quam prædesti-
nare eos qui salvantur. consequens non est admit-
tendum, quia pugnat cum sincero affectu salvandi
omnes: ergo &c. Probat 6. sequela. Sicut enim per
adversarios vi primi decreti debet DEVS salvandis
seligere media efficacia, ita deberet reprobis seli-
gere de industria media inefficacia: sed hoc esset
positivè excludere: ergo &c. Majorem sic declaro.

538. Vel DEVS, si vidisset per Scientiam
Mediam auxilium quod defacto dedit Judæ ad
agendam pœnitentiam, vel, inquam, si vidisset
illud futurum efficax, nihilominus illud dedisset,
vel non dedisset: si dedisset? ergo tunc Judas
fuisset prædestinatus, sed cum alligatione ad hoc
auxilium: unde ergo habent adversarij, quod de-
facto nemo ita salvetur, prout illi asserunt? Si
non dedisset, sed aliud inefficax substituisset: er-
go DEVS de industria selegit Judæ auxilium ineffi-
cax quâ tale. cur enim alioquin illud negasset,
si vidisset efficax? quæ alia fuisset ratio negandi,
nisi efficacia? nam omnia cetera ponimus eodem
modo se habere essetne hoc sincerè desiderare
pœnitentiam Judæ?

S. VI.

Solvuntur Objectiones quæ fiunt contra Præ-
destinationem alligatam certis Medijs.

539. Objic. 1. Quicumque vult efficaciter Media
propter finem, vult prius & principalius
ipsum finem, & in hoc habet maximè locum; Pro-
pter quod unumquodque tale, illud magis tale. Sed De-
us vult

us vult auxilia efficacia propter gloriam: ergo vult prius & principaliter ac magis gloriam: ergo vult gloriam per decretum præcindens à medijs: ideo enim dicitur finis Magis volutus quam media quia media solum volumus, in quantum finis aliter obtineri non potest: cum ergo Deus possit gloriam aliter obtinere quam per hæc determinata media, sequitur, quod si hæc media videret inidonea, alia & alia eligeret, ut finem principaliter intentum obtineret.

540. R. I. Argumentum plus probare, quam intendant adversarij: probaret inquam, quod per primum decretum gloria non intendetur formaliter ut Merces seu ut præmium, quod tamen adversarij admittunt. Meritum enim est medium ad gloriam in se spectatam: ergo si omne medium debet eligi in posteriore signo post intentionem illius ad quod est medium, deberet Deus in priore signo solum gloriam intendere, & in posteriore meritum, adeoque deberet in priore signo non solum præcindere ab hoc vel illo determinato medio, sed etiam deberet præcindere à ratione mercedis, & gratuita donationis. Faciendum ergo est adversarijs, aliqua media ita esse media ad aliquid habens rationem finis, ut simul sit etiam pars illius finis qui principaliter intenditur, eo quod ex ipsa conjunctione medij cum fine, resulset specialis amabilitas in objecto; huiusmodi est gloria in ratione præmij & mercedis, & quæ talis obtinenda cum sollicitudine & periculo excidendi: quem finem Deus non obtineret, si prædestinaret decreto vel omnino præcindente à meritis, vel universaliter respectu omnium amplissimo, semper providendi omnibus media efficacia.

541. Respondetur. 2. directe distinguendo maiorem. Loquendo de medijs, quæ sunt pura Media, transeat, loquendo de medijs habentibus simul rationem finis seu complementi finis, nego maiorem, & eodem modo distincta minore, negatur consequentia.

542. Dixi: *Transeat*. Nam in Deo specialiter repugnat distinctio virtualis intrinseca inter decretum finis, & electionem mediorum, quocumque modo se habeant media, ut supra ostendimus, & huc non spectat.

543. Replicabis. Tametsi Dei Decretum indivisibiliter feratur in gloriam & merita, possumus tamen nostro concipiendi modo præcindere Tendentiam Dei in gloriam à Tendentia in merita: ergo sub tali nostro conceptu jam intelligitur in primo signo intentio gloriæ præcisà Tendentiā in merita: ergo Tendentiā in merita erit in signo posteriore. R. Negando hanc ultimam consequentiam. Aliud est, quod ego præcindam vnam tendentiam ab alia, & aliud, quod ipsa intentio Dei præcindat vnum ab alio. sic possum ego intendere iter Romanum pedestre quia tale, quia specialiter placet pedestre iter: quo casu non intendo iter Romanum præcindendo à pedestri vel equestri; quamvis alius posset vnam tendentiam ab altera præcindere.

544. Obijcitur 2. Si Prædestinatio est alligata certis medijs ad communem providentiam spectantibus, ita ut in potestate reproborum sit facere, ut fuerint etiam ipsi prædestinati, & e contra; non apparet amplius vlla specialis benevolentia exercita erga prædestinatos, quam tamen supra asseruimus. Probatur sequela. Si enim Deus easdem gratias quas defacto dat, adhuc dedisset, si non fuissent visæ efficaces, signum est, quod non dederit ideo, quia sunt efficaces, sed ab hoc abstraxerit. Deinde in nostra Sententia non apparet, cur dicantur à S. Augustino inscrutabilia iudicia Dei in prædestinandis his præ illis, si Deus æque paratus fuit prædestinare illos, & reprobare hos & si prædestinavit cum alligatione ad certas gratias: sic enim facile redditur ratio, cur isti fuerint præ illis prædestinati, nempe quia isti cooperaturi videbantur, non illi.

545. R. Specialem benevolentiam cum generali providentiā conjunctam consistere in hoc, quod Deus, etiam supposita Scientiā Mediæ de horum & non illorum consensu sub conditione futuro, adhuc liberrimè, ex mero beneplacito, dederit & elegerit hunc ordinem & seriem gratiarum, quam vidit profuturam nobis, & quidem ideo, quia vidit profuturam nobis, cum tamen eadem libertate potuisset alium ordinem eligere, qui profuisset alijs & non nobis. Cur autem potius dederit hunc ordinem gratiarum quam alium, hoc enim verò est arcanum, & inscrutabile iudicium Dei, qui potuisset dare talem ordinem gratiarum, quo vidisset omnes salvandos.

546. Neque refert, quod Deus hunc ordinem dedisset, etiam si isti per ipsum salvati non essent: per hoc enim ostenditur quidem, quod adæquatus finis à Deo intentus non fuerit salus horum præ salute illorum: cum hoc tamen stat, quod Deus verè & tanquam finem intenderit salutem horum. sicut licet æger adhuc sumeret medicinam A. etiam si dulcis non esset, amore sanitatis, si tamen advertat esse simul sanam & dulcem, potest simul etiam intendere gustum dulcedinis.

547. Porro quod hæc sit benevolentia specialis, licet non sit specialissima, qualem asserit Suarez, inde patet, quia non est generalis, sicut esset illa, quæ ordinem gratiarum omnibus profuturum elegisset.

548. Denique Deus conjungendo hanc specialem benevolentiam cum generali providentiā, præcidere voluit Judæ omnem causam expostulandi: conquerenti enim, cur Deus non elegerit alium ordinem sibi quoque profuturum, respondebitur: in tua potestate erat cooperari huic ordini, quod si fecisses, non propterea ordo mutatus in alium fuisset, sed pari benevolentia affectu in tui ac Petri gratiam collatus fuisset. Quod autem Deus hunc ordinem præ alio elegerit, tua non interest nisi culpa tuā.

549. Dices S. Augustinus videtur multò specialiolem benevolentiam in Deo erga prædestinatos agnovisse, talem nempe, vi cuius, si præsentia auxilia non fuissent efficacia, alia procurasset:

rasset: Alioquin cur fecisset discrimen inter hominum & Angelorum prædestinationem? cur in defendendâ aequitate prædestinationis & reprobationis hominum recurrisset ad massam perditionis? cur illa Apostoli verba: *Deus vult omnes homines salvos fieri*; non de quadam generali voluntate conditionatâ, vt communiter alij, sed de voluntate absolutâ efficaci, adeoque de solis prædestinationis interpretatus esset libro de corrept. & grat. c. 14. dicens, esse intelligenda de generibus singulorum, non de singulis generum, alioquin nullus excludetur è cælo, cum nemo illius voluntati possit resistere.

550. Fateor, hæc difficilia esse, & mihi non occurrere, quâ ratione cum illis quæ supra pro alligatione Prædestinationis ad certa auxilia ex eodem S. Patre ejusque sincero interprete Prospero retuli, conciliari possint: ob quæ etiam doctissimus & in Patribus versatissimus Petavius lib. 10. sincerè fatetur, se in hoc puncto ab Augustino recedere: quod, inquit, nonnulli nimium verentes, ne illius opinionis desertores haberentur, maluerunt interpretes esse non boni, vt ei invito ac repugnanti opinionem alteram inducerent. Postea ex Celestino Papa ostendit, licitum esse, in hac Scholastica controversia à S. Augustini placitis recedere. Quidquid autem de hoc sit, & vtrum S. Augustinus aliqua dixerit, ex quibus aliud per bonam consequentiam deduci possit; mihi satis est, opinionem nostram clarioribus ejusdem verbis fuisse comprehensam, & tandem à S. Prospero contra Massilienses assertam.

551. Objicitur 3. Ex nostra doctrina sequi videtur, dari ex parte hominis causam totius prædestinationis, quia nempe in potestate hominis est facere, vt fuerit prædestinatus, nempe per consensum conditionatè futurum: hoc autem est contra communem Theologiam; nam vniversum, paucis antiquis exceptis, negant Theologi, ex parte hominis præcedere aliquam causam vel dispositionem, aut conditionem motivam, cuius intuitu Deus ponat decretum Prædestinationis ad primam gratiam. immò hic videtur fuisse error Massiliensium Semipelagianorum, quem Ecclesia cum S. Augustino damnat.

552. R. Negando sequelam. Nihil enim videt Deus ex parte hominis, quod habeat rationem causæ motivæ per modum meriti, vt homo ad gratiam & gloriam prædestinetur. Cum hoc tamen benè stat, esse in nostra potestate facere, vt factâ hypothesi, quòd Deus daturus sit hunc ordinem auxiliorum, sumus per illum prædestinati.

553. Hoc vt rectè percipiat, duo distinguenda sunt, quæ in Prædestinatione includuntur. scilicet, *Voluntas dandi hæc auxilia*; &: *Voluntas per hæc auxilia salvandi*. quæ duo plurimum differunt: quia primum posset esse volitum sine secundo, si nimirum istis auxilijs non cooperaremur. In nostra potestate non est facere, vt Deus decernat dare hæc auxilia: Nam quocunque nostro consensu sub conditione prævisio vt futuro, potuisset adhuc Deus summâ libertate

nolle dare hæc auxilia, sed alia, quæ non prævidit fore efficacia: ergo absolute non est in nostra potestate facere, vt fuerimus prædestinati. Attamen, cum in nostra potestate sit facere, vt Deus hæc auxilia viderit fore efficacia, consequenter in nostra potestate est facere, vt Deus per hæc auxilia nos possit prædestinare: ac denique, supposito quòd velit dare hæc auxilia in nostrum bonum quantum valent, est in nostra potestate facere, vt ea dando nos prædestinet. In hoc sensu, & non in priore, dicitur Prædestinatio esse in nostra potestate, vt cum S. Prospero superius relato docent Molina, Valentia, Arrubal, Granadus, Lugo Arriaga, Pallavicinus, Esparza, Aldrete. Arriaga tamen *disp. 37. n. 13. & 14.* usurpat modum loquendi singularem, dicens, nos incipere Prædestinationem quâ parte differt à Reprobatione, quod mihi non placet: Tum quia inde inferri videtur, quòd prædestinati seipso à Reprobis discernant contra id quod dicit Apostolus: Tum quia in objecto prædestinationis nos quidem ponimus aliquid, nempe consensum sub conditione futurum, per quem differt ab objecto Reprobationis; verum, objectum prædestinationis non est Prædestinatio. Itaque Prædestinatio differt à Reprobatione per affectum specialis benevolentiae: hunc autem affectum nos non incipimus, sed solum ponimus id, quod requiritur, vt talis affectus possit circa hæc auxilia versari: ergo Prædestinationem non incipimus, immò nihil prorsus illius ponimus.

554. Illud tamen advertere placet cum P. Arriaga: Auxilia & Inspirationes illas bonas, quibus etiam prædestinati sæpè non cooperantur, adeoque non conducunt ad salutem & gloriæ augmentum, illas, inquam, non esse effectus prædestinationis formaliter quâ talis, quia non ordinantur vt Media efficacia ad finem prædestinationis.

555. Hinc autem obiter confirmari potest nostra Sententia, de alligatione Prædestinationis ad certa media. Qui enim hanc alligationem negant, quoad totum gloriæ gradum negant, asserentes Deum in primo signo certum gradum gloriæ decrevisse, siue per hæc siue per alia media procurandum. Hoc autem non videtur posse dici. Certum enim esse existimo, quòd si prædestinatus fuisset cum auxilijs, quæ defacto respuit, cooperaturus, maiorem gloriæ gradum consequeretur; & Deus illi eadem auxilia tanto libentius daret, & quidem ex affectu maioris gloriæ. ergo ille major gradus gloriæ fuisset alligatus his medijs: ergo quando prædestinatus defacto cooperatur cum alijs per quæ consequitur maiorem gloriam, ita eam consequitur, vt non fuisset consecuturus, si non fuisset cooperaturus: ergo ille major gradus gloriæ est alligatus determinatis medijs: ergo idem rectius dicitur de tota gloria, quia adversarij non patiuntur fieri discrimen.